Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Consuelo Scerri Herrera, LL.D., Dip Matr., (Can), Ph.D.

Appell Nru: 116 / 2022

Il-Pulizija

Spettur Rodrick Agius

-vs-

Aaron Mizzi

Illum 26 ta' Mejju, 2022

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra Aaron Mizzi ta' sena bin Alfred u Maria Lourdes nee' Giordmaina imwieled f'26 ta' Mejju, 1977 u joqgh
od Orciedea, Flat 2, Majestro Filippo Galea, Haz-Zebbug N/A, ID 297577 M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) talli:

Nhar il-21 ta' Mejju, 2021, ghall-habta ta' 9.10 hrs gewwa Triq Hal-Mula, Haz-Zebbug:

1. Minghajr il-hsieb li tisraq jew li taghmel hsara kontra l-ligi izda biss biex tezercita dritt li tippretendi li ghandek, geghelt bl-awtorita' tieghek innifsek lil Kirstin Abdilla Castillo ihallas dejn jew jesegwixxi obbligazzjoni tkun li tkun jew fixkilt lil Kirstin Abdilla Castillo fil-pussess ta' hwejgu b'xi mod iehor kontra l-ligi jew indhalt fi hwejjeg ta' haddiehor.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, ta' nhar is-7 ta' Marzu, 2022, fejn il-Qorti wara li rat Artikolu 85 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta sabet lill-imputat hati u lliberatu bil-kundizzjoni li ma jaghmilx reat iehor fi zmien sitt xhur skond l-Artikolu 22(1) tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta.

Oltre minn hekk wara li rat l-Artikolu 377(3) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta ordnat lill-imputat Aaron Mizzi sabiex fi zmien gimgha wahda mis-sentenza jikkonforma ruhu mal-ligi, u konsegwentament jghaddi c-cavetta tal-garaxx/post inkwistjoni that penali ta' ghaxar Euro (€10) ghal kull jum ta' nuqqas.

Rat ir-rikors tal-appellanti Aaron Mizzi minnu pprezentat fl-15 ta' Marzu, 2022, fejn talab lil din il-Qorti joghgobha tvarja u tirriforma s-sentenza moghtija fis-7 ta' Marzu, 2022, mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fil-konfront tieghu, fis-sens li fejn sabet lill-esponenti hati, ghar-ragunijiet suesposti tiddikjarah mhux hati u kwindi tilliberah minn kwalsiasi mputazzjoni, htija u piena.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellati esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi ghalhekk l-aggravju huwa car u manifest u l-esponenti ma jistax jaccetta l-konkluzjoni li waslet ghaliha l-ewwel Onorabbli Qorti dwar htija tal-esponenti u dan ghar-ragunijiet segwenti:

1. Illi l-esponenti gie akkuzat bir-reat ta' ragion fattasi f'data u hin specifiku, ossija fil-21 ta' Mejju, 2021 fid-9.10 a.m.

2. Illi l-kwerelanta kkonfermat fix-xhieda taghha, ghal darba, tnejn, tlieta li hija ma setghatx tidhol bic-cavetta taghha fil-garaxx proprjeta' tal-kontendenti sena u nofs ilu u mhux disa' xhur ilu.

3. Illi l-kwerelanta ma kenitx f'posizzjoni lanqas tikkonferma d-data specifika ta' meta marret fuq il-post, ghajr ghall-fatt li marret circa sena u nofs ilu.

4. Illi l-kwerelanta xehdet ukoll li hija ma marritx ghand il-Pulizija mall-ewwel, izda stenniet li jigu konkluzi l-proceduri tal-medjazzjoni u li jigu stitwiti l-proceduri kontenzjuzi qabel marret taghmel rapport l-Ghassa tal-Pulizija.

5. Illi skont l-affidavitipprezentat minn PC 2370 Daniela Camilleri, il-21 ta' Mejju, 2021 ghall-habta ta' 9:01Hrs hija l-gurnata meta l-kwerelanta marret taghmel ir-rapport taghha u mhux meta sehh l-allegat reat.

6. Illi l-Qorti tal-Magistrati sabet lill-esponenti hati ta' akkuza dedotta kontra tieghu minkejja li din l-akkuza tirreferi ghal data specifika ta' disa' xhur u nofs ilu u mhux ta' sena u nofs ilu.

7. Illi r-reat ta' *ragion fattasi* m'huwiex reat kontinwat izda huwa <u>reat istantaneju li jista' jkollu effetti permanenti</u>. Il-<u>**Manzini**</u> fil-kummentarju tieghu ghall-Kodici Kriminali Taljan jghid:

"E' in ogni caso reato istantaneo, e non permanente, ancorche' possa avere effetti permanenti. Ne' importa che la violenza, specialmente quella sulle

cose, possa continuarsi ininterrottamente per un certo tempo … perche' il reato si consuma nell'istante in cui l'agente si e' fatto ragione da se' medesimo con l'uso della violenza, per il quale uso e' sufficiente il fatto violento iniziale."[1]

8. Illi fil-kaz fl-ismijiet: **<u>Il-Pulizija vs Paul Cilia</u>** deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-7 t'Ottubru, 2015 (Appell numru 399/13), dwar bdil ta' serratura f'zewgt ihwienet, il-Qorti tal-Appell spjegat fid-dawl ta' dak li jsostni l-Manzini li minkejja li r-reat kellu effetti permanenti, xorta kellu jitqies bhala reat istantaneju. L-istess inghad fil-kawza deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-12 ta' Marzu, 2019 (Appell numru 419/2014 CSH) fl-ismijiet: **<u>Il-Pulizija vs Godfrey Casha</u>**.

9. Illi ghalhekk il-Prosekuzzjoni fil-kaz odjern kellha l-oneru li tressaq l-ahjar prova sabiex tikkonvinci lill-Qorti li l-akkuzi addebitati lill-imputat sehhew fil-jum specifiku ndikat fic-citazzjoni.

10. Illi mhux biss ma tressqitx prova dwar dan, izda sahansitra l-kwerelanta kkonfermat li l-allegat reat sehh sena u nofs qabel, mentri d-deposizzjoni tal-kwerelanta fis-7 ta' Marzu, 2022, kienet biss disa' xhur wara d-data ta' meta sehh l-allegat reat skont ic-citazzjoni.

11. Illi ghalhekk id-data ta' meta sehh l-allegat reat skont il-kwerelanta lanqas biss tqarreb id-data specifikata fl-akkuza u wisq anqas il-hin indikat fl-istess akkuza.

12. Illi kif inghad mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawza fl-ismijiet: **<u>Il-Pulizija vs Lawrence Gerada</u>** deciza fl-1 ta' Marzu, 2022: *"Din in-nuqqas ta' kjarezza fir-rigward tad-data ta' meta gie kommess ir-reat*

[1] Vincenzo Manzini, Trattato di Diritto Penale Italiano, Vol. V, Torino 1950, p. 996.

tikkostitwixxi difett fis-sejbien ta' htija fir-rigward ta' dan ir-reat. ***L-imputazzjoni tar-ragion fattasi hija marbuta ma' data u perjodu ta' zmien specifiku. Ladarba l-Prosekuzzjoni ntrabtet b'dawk il-parametri temporali, hija kienet imbaghad obbligata li tipprova lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni li r-reat kien sehh f'dawk il-parametri prefissi minnha. Fin-nuqqas ta' prova sikura li ssahhah dan, hija tkun meqjusa li ma rnexxilhiex tipprova l-kaz taghha u l-konsegwenti sejbien ta' htija ma jistax jitqies li jkun sikur"*** [sottolinjar tal-esponenti].

Ikkunsidrat,

Primarjament, din il-Qorti tixtieq tibda billi tghid illi sabiex jissussisti r-reat taht Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali irid jkun hemm dak l-att spoljattiv li permezz tieghu l-awtur jfixkel jew jiddisturba l-uzu, tgawdija jew pussess tal-parti leza u allura icaqlaq l-istatus quo u dan billi jippretendi li ghandu xi jedd skont il-ligi. Infatti din il-Qorti kif diversament ippresjeduta fl-appell fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Bongailas**,[2] stqarret hekk:

'L-Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali li jittratta dwar ir-ragion fattasi, bl-ewwel rekwizit tieghu, kjarament iqis bhal agir kriminali ***kull att ta' xi hadd li jfixkel lil xi haddiehor fil-pussess ta' xi haga li qed igawdi.*** *L-imsemmi artikolu, ghalhekk,* ***jittutela l-pussess tal-haga u mhux necessarjament ukoll il-propjeta' taghha****. Il-kelma pussess, ghalhekk, tinkludi l-uzu jew dgawdija ta' dik il-haga.*

[2] Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri, ippreseduta mill-Imħallef Patrick Vella u datata 22.10.2001

Li hu importanti, ai fini ta' l-Artikolu 85 tal-Kap. 9, dejjem riferibbilment ghall-ewwel element kostituttiv tieghu huwa jekk effettivament ***sa dik in-nhar li sar dan l-allegat att ta'spoll mill-appellant, kellhomx il-kwerelanti l-pussess, ossija l-uzu u/jew id-dgawdija tal-fond in kwistjoni.***

Dan ghaliex[3]

'id-dispozizzjoni tal-ligi li tikkontempla r-reat ta' raggion fattasi hija ntiza biex il- ***privat li jippretendi xi drittijiet ma jissostitwix l-azzjoni tieghu ghal dak tat-tribunal meta jista' jirrikorri lejhom. Hi gusta jew le l-pretensjoni tieghu, hu ma jistax minn rajh jezercita dawk id-drittijiet li hu jippretendi li ghandu'.***

In breve u kif gie deciz f'diversi sentenzi tal-Qrati Maltin bhal dawk mogħtija mill-Imħallef William Harding fil-kaz **Il-Pulizija vs. Giuseppe Bonavia et**[4] kif ukoll f'sentenzi aktar recenti bħal dik moghtija mill-Imhallef Lawrence Quintano fil-kawza **Il-Pulizija vs Anthony Zahra**,[5] jirriflettu l-elementi tar-reat taht l-Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali li skont il-Carrara in kwantu gew ritenuti li jinkludu :-

a) **att estern li jimpedixxi persuna ohra minn dritt li hija tgawdi, u li jkun sar bid-dissens esplicitu jew implicitu ta' dik il-persuna;**
b) **l-imputat irid jemmen li qed jagixxi bi dritt;**
c) **ix-xjenza tal-imputat li qed jiehu b'idejh dak li suppost jiehu tramite l-process legali;**
d) **li l-att ma jinkwadrax ruhu f'reat aktar gravi.**

---

[3] Qorti ta' l-Appelli Kriminali fl-ismijiet il-Pulizija vs John Dimech deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri, ippreseduta mill-Imħallef William Harding u datata l-24 ta' Ġunju 1961.
[4] App.Krim. 14.10.1944 , Vol.XXXII - IV , p.768.
[5] Deciza nhar l-20 ta' Gunju 2014.

L-appellant jargumenta illi r-reat *tar-ragion fattasi* huwa wiehed instantanju. Madankollu, din il-Qorti ma taqbilx ma dan u biex isostni l-argument taghha taghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs John Zahra**[6] fejn gie ritenut is-segwenti:

> *'Ghal dak li jirrigwarda l-preskrizzjoni, l-akkuza migjuba kontra l-appellant, tirreferi ghal data partikolari u cioe l-15 ta' Frar ta' l-2007 u fix-xhur ta' qabel. Pero l-appellant jargumenta illi d-dghajsa tpoggiet f'dik il-bitha aktar minn seba' snin qabel id-data ta' l-imputazzjoni u ghalhekk l-azzjoni kriminali fil-konfront ta' l-appellant kienet estinta. Bir-rispett il-Qorti ma taqbilx ma' dan l-argument.*
>
> ***Ir-reat ta' ragonfattasi, huwa reat permanenti u jibqa' jiddekorri sa meta l-Pulizija johorgu akkuza kontra persuna. Dan mhuwiex xi reat instantanju, ta' darba imma jibqa' jissussisti sakemm tibqa' tippersisti l-illegalita****. Quindi, l-preskrizzjoni f'dan il-kaz ma tavverax ruhha.'*

Oltre minn dan, l-appellant argumenta illi hu gie akkuzat bir-reat ta' *ragion fattasi* f'data u hin specifiku u cioe' l-21 ta' Mejju, 2021 fid-9.10am li skond il-PRS Report huwa l-istess hin u gurnata li l-parti leza marret taghmel ir-rapport. Din tal-ahhar xehedet quddiem l-Ewwel Qorti li kienet saret taf li l-appellant kien biddel is-sellatura madwar sena u nofs qabel. Ghalhekk isegwi illi ma jistax ikun li l-allegat reat sehh fil-21 ta' Mejju, 2021 u dan stante li meta kkalkulat, iz-zmien kien ta' madwar disa' xhur u nofs minn meta l-parti leza xehedet quddiem l-Ewwel Qorti u mhux sena u nofs.

[6] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-23 ta' Jannar, 2014.

Fir-rigward tac-citazzjoni w zbalji relatati magħha, din il-Qorti sejra tagħmel referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emmanuele Azzopardi**[7] fejn ġie ritenut hekk:

'20.L-artikolu 360 tal-Kodiċi Kriminali jaqra hekk :-

(1) Meta ma jkunx hemm raġunijiet biżżejjed skont il-liġi għall-arrest ta' persuna imputata ta' reat, il-Pulizija Eżekuttiva għandha, b'ordni bil-miktub, tħarrek lil dik il-persuna biex tidher quddiem il-Qorti tal-Maġistrati.

(2) Iċ-ċitazzjoni għandha ssemmi ċar il-persuna mħarrka, u għandu jkun fiha, fil-qosor, il-fatti tal-akkuża, bil-partikularitajiet ta' żmien u ta' lok li jkunu jinħtieġu jew li jkunu jistgħu jingħataw. Għandu jkun fiha wkoll it-twissija li, jekk il-persuna mħarrka tonqos li tidher, hija tiġi arrestata b'mandat tal-qorti u mressqa quddiem l-istess qorti fil-jum li jkun imsemmi fil-mandat.

Meta ġew biex jinterpretaw l-artikolu 360 tal-Kodiċi Kriminali, dawn il-Qrati tradizzjonalment għalmu li ċ-ċitazzjoni hija avviso a comparire. *L-appellant jagħmel riferenza għal sentenza mogħtija minn din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet* ***Il-Pulizija vs. Michael Camilleri et***,[8] *fejn dik il-Qorti, wara li wkoll għamlet eżami tal-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali u ta sitwazzjonijiet fejn tirriżulta diskrepanza bejn partikolaritajiet imsemmija fl-avviż u l-provi li jirriżultaw matul il-kors tal-kawża, għamlet ukoll riferenza għal diversi sentenzi mogħtija minn dawn il-Qrati li ddipartew mill-*

[7] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-15 t' Ottubru, 2019.
[8] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-26 t'April 2018.

ġurisprudenza dwar il-karatteristika tal-avviż bħala merament avviso a comparire.

21.Kien hemm każijiet fejn dawn il-Qrati iċċensuraw indikazzjonijiet ħżiena tal-ħin li setgħu faċilment ġew korretti mill-Prosekuzzjoni fuq talba appożita.[9] *Pero kien hemm ukoll każijiet fejn l-aggravji kienu jiċċentraw dwar indikazzjoni ħażina fl-avviż tal-ħin li fih ikun seħħ l-allegat reat (eżempju varjazzjoni b'xi tnax il-siegħa) u li bdew jiġu milqugħa. L-argument imressaq f'dawn il-każijiet huwa li kien dmir tal-Prosekuzzjoni li tara li jekk kien hemm xi żball fl-avviż, din kellha tagħmel talba apposita għall-korrezzjoni tempestivament.*[10] *Din il-posizzjoni aħħarija ġiet ukoll segwita sussegwentement fil-kawża* ***Il-Pulizija vs Warren Piscopo***[11]*nonche fis-sentenza* ***Il-Pulizija vs Rita Theuma.***[12]

22.Fil-kawża ***Il-Pulizija vs. Michael Camilleri et***,[13] *din il-Qorti diversament presjeduta laqgħet aggravju li kien jilmenta l-fatt li l-Qorti tal-Maġistrati kienet sabet lill-imputati ħatja ta' reat li fl-avviż kien indikat li seħħ fi Triq San Duminku kantuniera ma Triq il-Merkanti, Valletta, mentri fil-fatt il-post fejn allegatament seħħ ir-reat mill-provi ħareġ li l-faċċata tal-fond fejn allegatament seħħ ir-reat kien fi Triq il-Merkanti kantuniera ma' Triq San Duminku. Ir-raġunament ta' dik il-Qorti kien li:*

---

[9] **Il-Pulizija vs Nicolai Magrin** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-17 ta' Marzu 2008.

[10] **Il-Pulizija vs John Mary Briffa** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-18 t'Ottubru 2005.

[11] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-19 t'Ottubru 2011.

[12] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-19 t'Ottubru 2011.

[13] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-26 t'April 2018.

Dan ghaliex il-Qorti qatt ma tista' issib htija dwar il-kummissjoni ta' xi reat li ikun sehh mhux biss fi zmien iehor, izda ukoll f'xi post iehor mhux dak indikat fl-akkuza, cirkostanza li hija tant materjali u sostanzjali fil-kaz imressaq 'il quddiem mill-Prosekuzzjoni. Dan ghaliex l-artikolu 360 stess ifisser kif ghandha tigi redatta ic-citazzjoni u liema huma dawk l-indikazzjonijiet mehtiega sabiex il-persuna imharrka tkun tista' thejji id-difiza taghha tajjeb u dan bil-fatti kif indikati lillha f'dik ic-citazzjoni. Issa jekk dawk il-fatti ikunu gew indikati hazin, allura il-binarji ta'l-azzjoni ma ikunux gew definiti jew ikunu gew definiti hazin.

23.Minn eżami tal-ġurisprudenza jidher li dwar dan il-punt hemm veduti differenti fuq it-tifsira li għandha tingħata lill-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali li jirrifletti wkoll filosofija differenti dwar dak li fin-natura tagħha hija ċ-ċitazzjoni fil-proċediment sommarju. Dawn iż-żewġt posizzjonijiet legali għandhom ukoll veduta differenti dwar min għandu l-oneru jaġixxi fil-każ li jiġi skopert divarju bejn il-kontenut tal-avviż u l-provi riżultanti. ***<u>Filwaqt li l-posizzjoni ġurisprudenzjali tradizzjonali tipprospetta li ċ-ċitazzjoni hija sempliċi sejħa għal dehra quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, bil-konsegwenti proċeduri proprji jkunu bażati fuq il-kwerela jew denunzja li jiġu esposti viva voce quddiem il-Qorti, il-posizzjoni aktar reċenti tikkonsidra liċ-ċitazzjoni bħala dokument bażiku għall-imputazzjoni ta' reati kriminali li, għalkemm trid tiġi moqrija fil-Qorti, xorta waħda fin-natura tagħha tfassal l-imputazzjoni li tista' twassal għall-evenwali kundanna li magħha tinġarr sanzjoni penali.</u>*** *In kwantu tali, dan id-dokument kellu jkun redatt b'mod korrett u dan id-dmir jinkombi fuq il-Prosekuzzjoni, li għandha*

wkoll id-dmir tara li l-provi miġjuba minnha jkunu jaqblu ma dak imsemmi fiċ-ċitazzjoni. Fil-każ li jkun hemm diskrepanza bejn iċ-ċitazzjoni u l-provi prodotti kien jispetta lill-Prosekuzzjoni li, fi stadju opportun, titlob korrezzjoni taċ-ċitazzjoni u tkompli għaddejja bil-provi tagħha fil-każ.

24.Din il-veduta aktar reċenti żżomm quddiem għajnejha l-fatt li r-realta legali Maltija attwali hija differenti minn dik li kienet prevalenti fi żminijiet ta' qabel peress li illum il-Qorti tal-Maġistrati għandha kompetenza oriġinali li tista' twassal għal sentenzi ta' priġunerija ta' mhux aktar minn sentejn. Għalhekk il-proċediment sommarju tal-lum jolqot firxa ferm aktar wiesa' ta' reati kriminali li wħud minnhom, fi żminijiet passati setgħu jiġu mmexxija biss b'ġuri. B'hekk diversi reati li aktar minn mitt sena ilu kienu jiġi trattati bil-forma solenni tal-att tal-akkuża, illum il-maġġor parti tagħhom huma trattati bil-forma aktar sempliċi taċ-ċitazzjoni u fil-każijiet kongruwi segwita bin-nota tar-rinviju għall-ġudizzju.

25. Apparti minn hekk anke grazzi għall-iżviluppi li saru fil-qasam tal-jeddijiet tal-bniedem, b'mod partikolari dak li jipprevedi l-artikolu sitta (6) tal-Konvenzjoni Ewropeja dwar il-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali, nonche l-każistika dejjem tikber maħruġa mill-Qorti tad-Drittijiet tal-Bniedem fi Strasburgu dejjem tisħaq fuq l-importanza ta' proċess kriminali ġust sa minn qabel ma persuna tkun tresqet il-Qorti. Dawn l-iżviluppi wkoll kienu impensabbli aktar minn mitt sena ilu.

26.Mill-banda l-oħra, l-ġurisprudenza tradizzjonali għandha l-egħruq tagħha mhux biss fil-prattiċi legali Maltin kif bażati fuq

is-sistema proċedurali Ingliż li minnu l-att ġudizzjarju taċ-ċitazzjoni ġie meħud. *L-iter travaljat ta' dan l-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali ġie traċċat mill-Imħallef William Harding fis-sentenza mogħtija minnu presjedenti l-Qorti Kriminali bħala Qorti ta' reviżjoni tassentenzi tal-Qrati tal-Maġistrati fl-ismijiet* ***Il-Pulizija vs Arthur S. Mortimer*** *deċiża nhar is-6 ta' Diċembru 1948. Huwa jispjega li l-artikolu 360(2)*[14] *kien ġie miżjud bl-Ordinanza IX tal-1911. Qabel din iż-żieda dan l-artikolu kien jipprovdi biss li meta ma kienx hemm raġunijiet biżżejjed biex persuna titressaq bl-arrest, il-Pulizija Eżekuttiva kellha tħarrek lill-imputat b'ordni bil-miktub sabiex tidher quddiem il-Qorti tal-Pulizija Ġudizzjarja.*

27.Fis-sentenza tal-Qorti Kriminali bħala Qorti ta' reviżjoni tas-sentenzi tal-Qrati tal-Maġistrati fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Spiru Spiteri*** *deċiża nhar it-18 ta' Marzu 1955 l-Imħallef William Harding spjega wkoll li fis-sentenza* ***Terreni vs Gabaretta,*** *deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appelli Kriminali nhar is-17 ta'Ġunju 1880 il-posizzjoni dwar iċ-ċitazzjoni dak iż-żmien kienet illi ma kienx indispensabbilment neċessarju li l-Qorti tal-Maġistrati żżomm strettament u preċiżament mat-termini oriġinali taċ-ċitazzjoni anche meta l-proċediment ikun ex officio. Sir Antonio Micallef żied jgħid ukoll li l-Qorti setgħet fi kwalunkwe każ serenament tistrieħ fuq il-provi riżultanti wara li tkun ġiet preżentata ċ-ċitazzjoni; b'dan illi jekk il-Qorti jkun jidhrilha meħtieġ jew jekk issirilha talba għal dak il-għan mill-imputat, hija kellha takkorda ftit żmien lill-imputat biex ikun jista' jħejji d-difiża tiegħu fuq dak li jkun irriżulta mill-provi.*

[14] Fi żmienu l-artikolu 372(2) tal-Kodiċi Kriminali.

28.Bil-bidla li kienet saret fl-1911, din il-posizzjoni legali dwar l-għan taċ-ċitazzjoni ma nbidletx. Dak li kien inbidel huwa l-forma tagħha intiża biex tipprovdi lill-imħarrek aktar dettalji b'mod li huwa jkun jaf aħjar dwar dak li jkun ġie mħarrek dwaru.

29.Mid-dibatti tal-Kunsill tal-Gvern li waslu għal din l-emenda jirriżulta li l-iskop wara din l-emenda ma kienx li jibdel dak li sa dak iż-żmien kienet il-posizzjoni legali relattiva għaċ-ċitazzjoni u ċjoe ***li kun isservi biss ta' mezz li bih persuna tiġi preżentata quddiem l-awtorita ġudizzjarja****; u mingħajr ma din iċ-ċitazzjoni tiġi mqiegħda fuq l-istess livell tal-att tal-akkuża quddiem il-Qorti Kriminali. Ma kienx intiż li ċ-ċitazzjoni tingħata l-forma solenni li kellu jingħata lill-att tal-akkuża. Anzi skont l-Avukat tal-Kuruna li pparteċipa fid-dibattiti dwar din l-emenda saħaq li ċ-ċitazzjoni ma kellhiex tkun meqjusa bħala intimazjoni ta' imputazzjoni – La citazione nella sua essenza non e' la intimazione di una imputazione – ġie kwotat jgħid. Anżi huwa proċediment differenti minn dak li jsir quddiem il-Qorti Kriminali in kwantu huwa proċediment sommarju. L-Avukat tal-Kuruna saħaq li l-imputazzjoni vera hija dik li tiġi proposta quddiem il-Qorti viva voce mill-Prosekuzzjoni kontra tal-imputat. Id-dibattitu bejn il-Prosekuzzjoni u d-Difiża ma jseħx grazzi għaċ-ċitazzjoni iżda jseħħ quddiem il-Qorti tal-Maġistrati bis-saħħa talkwerela u bl-esposizzjoni tal-fatti magħmula quddiem il-Qorti da parti tal-Uffiċjal Prosekutur. Bis-sistema viġenti qabel l-1911, l-imputat kien jirċievi ċ-ċitazzjoni mingħajr ma kien ikollu indikazzjoni biżżejjed biex ikun jaf għal xiex ried jirrispondi quddiem dik il-Qorti u għalhekk kien jinħela l-ħin f'differimenti biex ikun jista' jipprepara u jiddefendi ruħu. Kien għalhekk li l-Avukat tal-Kuruna kien ħass li kien aktar għaqli li filwaqt li ċ-ċitazzjoni tibqa' dejjem dokument li bih imputat jiġi*

msejjaħ jidher il-Qorti, fl-istess waqt kien meħtieġ li l-imputat ikollu informazzjoni biżżejjed minn qabel biex ikun jaf b'xiex inhu mixli biex b'hekk jitla' l-Qorti preparat għall-kawża tiegħu.

30.Kemm fis-sentenza Mortimer kif ukoll fis-sentenza Spiteri l-Imħallef Harding imbagħad jiċċita s-sentenza tal-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appelli Kriminali fil-kawża ***La Polizia vs Ashby*** *deċiża fit-12 t'Awissu 2017 fejn* ***l-Imħallef Sir Luigi Camilleri kien iddeċieda li l-indikazzjonijiet imsemmija fl-artikolu 360 ma kienux essenzjali. Iċ-ċitazzjoni ma kienet xejn ħlief l-ordni mogħtija mill-Pulizija lill-imħarrek sabiex huwa jidher il-Qorti f'data u ħin mogħtija lilu meta ma jkunx hemm lok li huwa jittieħed il-Qorti taħt arrest. Dak kien l-iskop u l-karattru essenzjali taċ-ċitazzjoni. L-emendi li kienu saru fl-2011 ma kienux tali li jibdlu din il-posizzjoni legali għalkemm kienu intiżi biex jagħtu aktar informazzjoni lill-imħarrek biex qabel jitla l-Qorti jkun jista' jipprepara d-difiża tiegħu.***

31.L-Imħallef Harding f'dawn iż-żewġt kawżi jtenni li din hija interpretazzjoni li hija konsonanti mal-interpretazzjoni mogħtija lill-kunċett taċ-ċitazzjoni skont il-Liġi ingliża li minnha l-Liġi Maltija hija mnissla. ***Huwa jtenni li ma jistgħux jitqajmu u jintlaqgħu oġġezzjonijiet għal difetti fil-forma jew fis-sustanza tal-avviżi.*** *Dak li kellu dritt għalih l-imputat fl-avviż huwa reasonable information as to the nature of the charge. Reasonable trid tiġi mifhuma fil-kuntest taċ-ċitazzjoni, ergo fil-kuntest ta' proċediment sommarju. Jekk tirriżulta varjanza tali li l-Ġudikant jidhirlu li minħabba fiha l-ġudikabbli jkun ġie decieved or misled allura f'dak il-każ, il-ġudikabbli jkollu dritt li jitlob, u jingħata mill-Qorti, differiment tal-udjenza sabiex ikun*

jista' jipprepara d-difiża tiegħu minħabba l-varjanza li tkun irriżultat. ***<u>U huwa għalhekk li ma tistax tiġi invokata n-nullita taċ-ċitazzjoni sempliċiment minħabba li jkun hemm differenza, variance bl-Ingliż, bejn l-avviż u l-provi li jitresqu fil-kawża</u>****.*

32.Apparti minn hekk il-Liġi tippermetti wkoll li jsiru korrezzjonijiet f'dawn il-partikolaritajiet imsemmija fiċ-ċitazzjoni u fil-kwereli. Dan ukoll ġie deċiż mill-Imħallef Harding fis-sentenza tiegħu ***<u>Consiglio Mangion nomine vs Turu Callus et</u>*** *deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appelli Kriminali nhar it-2 t'April 1948. L-artikolu 360 bl-ebda mod ma jostakola tali korrezzjonijiet. Għal massimu f'każ ta' talba għal korrezzjoni l-imputat ikollu dritt li jitlob, u jaqla' differiment tal-udjenza biex ikun jista' jirregola ruħu. Il-loġika wara din il-posizzjoni hija wkoll għaliex jekk minħabba tali varjanzi l-imputat ikun ġie misled jew deceived, huwa għandu dritt li jkollu żmien jiddefendi ruħu. Apparti minn hekk il-Kodiċi Kriminali kien jippermetti korrezzjoni tal-att tal-akkuża, dokument solenni a differenza taċ-ċitazzjoni. Għalhekk kien ikun illoġiku li jkun hemm technical strictness akbar fil-każ taċ-ċitazzjoni li huwa dokument mhux solenni, mentri jkun hemm lok għal possibilta ta' korrezzjoni fil-każ ta' dokument solenni bħal ma huwa l-att tal-akkuża.*

33.Fil-kawża fl-ismijiet ***<u>Il-Pulizija vs Toni Mifsud</u>*** *deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti ta' appell minn sentenzi tal-Qrati tal-Maġistrati nhar is-16 ta' Mejju 1953, dik il-Qorti presjeduta wkoll mill-Imħallef William Harding daħlet fil-kontroversja meta jkun hemm diskrepanza fil-ħin indikat fiċ-ċitazzjoni għal dak li jirriżulta mill-provi. F'dan il-każ, dik il-Qorti ddeċidiet li l-*

*artikolu 360 jeħtieġ li fiċ-ċitazzjoni jingħataw partikolaritajiet dwar iż-żmien. B'dan il-Liġi riedet tifhem li ż-żmien setgħa jiġi kostittwit mix-xahar u mill-ġurnata jew mid-data tax-xahar u mis-sena iżda mhux neċessarjament ukoll mill-ħin – għalkemm dan ikun għaqli biex l-informazzjoni fiċ-ċitazzjoni tkun kemm jista' jkun ċara u univoka. Kif imtenni fis-sentenza **<u>Il-Pulizija vs. Bartoli</u>** deċiża minn dik il-Qorti nhar it-8 ta' Jannar 1938 l-att taċ-ċitazzjoni tnissel mill-Liġi ingliża li kienet teħtieġ li ċ-ċitazzjoni jkun fiha reasonable information as to the nature of the charge. U li jekk b'dik l-informazzjoni skorretta l-imputat kien iħoss li ġie misled jew deceived, huwa dejjem kellu l-jedd li jitlob li jingħata differiment sabiex ikun jista' jirregola ruħu u jiddefendi lilu nnifsu aħjar. F'dak il-każ, irriżulta li l-imputat kien ikkontesta l-kawża quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u* ***<u>kien wera ben tajjeb li kien jaf għall-liema ċirkostanzi l-imputazzjoni kienet tirreferi u għalhekk ma kienx hemm lok li l-aggravju tiegħu fuq id-difett fiċ-ċitazzjoni jiġi milqugħ.</u>***

34.Din il-kwistjoni ta' żbalji fiż-żmien imsemmi fiċ-ċitazzjoni, nonche l-problematika tal-possibilita li l-Prosekuzzjoni titlob u tottjeni korrezzjoni fiċ-ċitazzjoni kienet ukoll il-meritu tas-sentenza fl-ismijiet ***<u>Il-Pulizija vs Spiru Spiteri</u>*** *aktar il-fuq imsemmija. F'dik il-kawża t-talba kienet saret għal bidla fl-imputazzjonijiet billi mad-data tiżdied il-frażi "fl-aħħar tliet xhur qabel". Din it-talba saret wara li kienu ingħalqu l-provi tal-Prosekuzzjoni. Id-Difiża oġġezzjonat għal tali bdil iżda l-Qorti tal-Maġistrati kienet laqgħet it-talba għal tali bdil. Dan wassal għal dak l-appell. Il-Qorti Kriminali, presjeduta mill-Imħallef William Harding, ħadet l-istess posizzjoni bħal fil-kawżi Mortimer, ddeċidiet li* ***<u>l-posizzjoni dwar l-avviż bħala</u>***

avviso a comparire kienet konsolidata b'diversi ġudikati tal-appelli kriminali fosthom La Polizia vs Debono tat-12 ta' Jannar 1918, Carabott vs Galea tat-12 t'Awissu 1918, Il-Pulizija vs Carmelo Mariani deċiża 12 ta' Ġunju 1942, u tal-Qorti Kriminali kolleġjalment komposta fl-ismijiet Ir-Reġina vs Cutajar tat-13 ta' Diċembru 1954. *Dik il-Qorti ddeċidiet li, in bażi għal dak stabbilit bil-kawża Ashby, iċ-ċitazzjoni ma tistax titqabbel mal-att tal-akkuża u* ***n-nuqqas ta' partikolaritajiet imsemmija fl-artikolu 360 tal-Kodiċi Kriminali ma kienux iġibu n-nullita taċ-ċitazzjoni, liema nuqqas jista' biss jintitola lill-imputat li jitlob u jottjeni differiment sabiex ikun jista' jirregola ruħu u jiddefendi ruħu aħjar.***

35.Biss dwar il-punt aktar kontrovers dwar jekk tali korrezzjoni setgħetx issir wara li l-Prosekuzzjoni tkun għalqet il-provi tagħha, dik il-Qorti Kriminali iddeċidiet li fi proċediment sommarju ma hemm xejn li jżomm lill-Ġudikant li għal raġuni ġusta, u anke l-Qorti "marte proprio" tordna li jerġa jinfetaħ is-smiegħ, sia pure biex titbiddel l-mputazzjoni kif sar f'dan il-każ; basta tingħata, kif ingħatat f'dan il-każ, l-opportunita ta' differiment, jekk l-imputat irid dan id-differiment.

36.Fis-sentenza tal-Qorti Kriminali eżerċenti funzjoni t'appell minn sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati, fis-sentenza tagħha tas-6 ta' Marzu 1954 fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Frank Borg****, kienet qalet li :*

(a) l-kunċett li fil-ġudizzji sommarji ċ-ċitazzjoni hija ordni ta' komparizzjoni kien saret kwistjoni ta' jus receptum;

***(b)** l-enuċjazzjoni tal-fatti kontenuti fiha mhix il-bażi essanzjali u assoluta tal-inkriminazzjoni;*

***(c)** l-Qorti setgħet issib ħati imputat ta' reat divers minn dak li jidderiva minn dik l-enunċjazzjoni u li jkun irriżulta mill-provi li seħħ – basta li, jekk jagħmel talba apposita, l-imputat ikun jista' jingħata żmien biex jiddefendi ruħu kontra l-imputazzjoni ta' dan ir-reat l-ieħor;*

***(d)** din il-kawża wkoll kienet ippermettiet bidla fl-avviż wara li kienu ingħalqu l-provi mill-Prosekuzzjoni.*

*Din il-posizzjoni legali relattiva għall-istatus legali taċ-ċitazzjoni bħala merament avviso a comparire baqgħet tiġi segwita mill-Qrati Maltin kostantement, inkluż kważi verbatim mill-Imħallef Wallace Gulia fil-kawża **Il-Pulizija vs Noel Zarb Adami** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar id-19 ta' Ġunju 1989. Fil-kawża **Il-Pulizija vs Godwin Agius** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar id-9 ta' Jannar 2003 kienet ukoll għamlet riferenza għal diversi sentenzi preċedenti u qalet hekk : -*

6. Dwar l-ewwel aggravju din il-Qorti tirreferi ghal dak li qalet din l-istess Qorti fis-sentenza fl-ismijiet Il-Pulizija v. Mario Bezzina moghtija fis-26 ta' Mejju 2004:

"F'dan ir-rigward huwa rilevanti s-subartikolu (2) ta' l-artikolu 360 tal-Kodici Kriminali li jipprovdi:

"'Ic-citazzjoni ghandha ssemmi car il-persuna mharrka, u ghandu jkun fiha, fil-qosor, il-fatti ta' 1- akkuza, bil-partikularitajiet ta' zmien u ta' lok li jkunu jinhtiegu jew li jkunu jistghu jinghataw.'

*"Issa l-gurisprudenza kostanti tal-Qrati taghna hi fis-sens li c-citazzjoni in kwistjoni mhix hlief avviz lill-imputat biex jidher quddiem il-Qorti. Fis-sentenza moghtija minn din il-Qorti (diversament presjeduta) fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Buttigieg** fil-25 ta' Lulju 1994, intqal:*

"'L-insenjament tal-qrati taghna, kemm dawk superjuri kif ukoll inferjuri, hu tista' tghid univoku u gie kristallizzat fis-sentenza tal-Qorti Kriminali (li allura kienet tisma' appelli mill-qrati inferjuri) tas-6 ta' Dicembru, 1948 fl-ismijiet Il-Pulizija v. Arthur S. Mortimer A. & C.E. (Vol.XXXIII.iv.758) li dahlet ukoll fl-origini tas-subartikolu (2) tal-Artikolu 360, introdott fl-1911. Brevement, ic-citazzjoni ma hi xejn hlief avviz jew ordni sabiex il-gudikabbli jidher quddiem qorti inferjuri fil-hin u data li jigu indikati lilu, minflok ma jingieb quddiem dik il-qorti taht arrest (Art.360(1)). Din ic-citazzjoni ma hix il-bazi tal-akkuza, bhalma hu l-kaz tal-att ta' akkuza quddiem il-Qorti Kriminali. L-akkuza jew imputazzjoni tigi profferita fil-qorti inferjuri meta tinqara mill-prosekuzzjoni: 'La vera imputazione si deduce contro l'imputato dalla prosecuzione dinanzi alla Corte stessa. La lotta fra la prosecuzione e l'imputato non si impegna per mezzo della citazione, ma si impegna per mezzo della querela, della esposizione dei fatti che seguono innanzi alla Corte per parte dell'ufficiale prosecutore' (ara sentenza citata, pagna 761). Dan ifisser li galadarba l-persuna mharrka effettivament tidher quddiem il-qorti, il-funzjoni principali tac-citazzjoni (ghax hemm funzjonijiet ohra, bhal, per ezempju, li l-imputat ikun jaf biex qed jigi

akkuzat sabiex ikun jista' jiddefendi ruhhu sew, kif ukoll l-interruzzjoni tal-preskrizzjoni) tkun giet ezawrita (ara f'dan is-sens ukoll is-sentenza ta' din il-Qorti tad-19 ta' Gunju, 1989 fl-ismijiet Il-Pulizija vs Noel Zarb Adami)."

"U bhalma qalet din il-Qorti (diversament presjeduta) fis-sentenza moghtija fl-4 ta' Novembru 1994 fil-kawza fl- ismijiet ***Il-Pulizija vs Emanuel Buttigieg****:*

"'Id-dettalji msemmijin dwar il-fatti ghandhom jigu ndikati fiha mhux ghall-fini tal-validita' taghha, jew tal- proceduri, kompriza s-sentenza, li jsegwuha, izda ghall-fini ta' pratticita' u ta' evitar ta' telf ta' zmien, u cioe` biex l-imputat x'hin jidher quddiem il-Qorti jkun jaf fuqhiex ikun gie mharrek, u hekk ***dakinhar stess li jidher ikun preparat biex jiddefendi ruhu ghall-imputazzjoni dedotta. "'..... "'Dan kollu premess ifisser li c-citazzjoni li jkun fiha l- ordni lill-imputat biex jidher quddiem il-Qorti tal- Magistrati qatt ma tista' tkun nulla, kemm jekk tkun tikkontjeni kif ukoll jekk ma tikkontjenix dettalji korretti jew skorretti tal-fatti. F'ebda kaz dik ic-citazzjoni ma ggib in-nullita' tal-proceduri sussegwenti, kompriza s-sentenza."***

"Is-subartikolu (2) ta' l-artikolu 360 tal-Kodici Kriminali jirrikjedi biss li ccitazzjoni jkun fiha l-fatti ta' l-akkuza. Fis-sentenza taghha fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Philip Schembri*** *moghtija fit- 18 ta' Novembru 1994 minn din il-Qorti (diversament presjeduta), gie spjegat:*

"'Dawn il-fatti, naturalment, iridu juru b'mod car ir-reat li tieghu l-persuna tkun qed tigi imputata, minghajr il- htiega ta'

tigbid ta' kliem jew immaginazzjoni, jigifieri b'mod li l-imputat ikun jaf ta' liema reat jew reati qed jigi akkuzat u ghal liema reat jew reati jrid iwiegeb.'"

7. Fil-kaz in ezami, huwa minnu li fic-citazzjoni m'hemmx indikazzjoni tal-hin, izda l-artikolu 360(2) ma jirreferix ghall-"hin" tar-reat izda ghaz- "zmien" u c-citazzjoni effettivament taghti indikazzjoni taz-"zmien" meta allegatament sehh ir-reat in kwistjoni meta tghid "f'dawn l- ahhar gimghat" li naturalment jigu kalkolati lura mid-data tac-citazzjoni (is-6 ta' April 2011). Huwa minnu li fic- citazzjoni m'hemmx indikazzjoni tal-lok fejn allegatament sehh ir-reat izda, apparti li l-appellant kien jaf ben tajjeb ghal liema xatba kienet qed issir referenza fic-citazzjoni, fid-dawl tal-gurisprudenza sucitata, tali nuqqas ma jwassalx ghan-nullita' tac-citazzjoni jew tal-proceduri sussegwenti, kompriza s-sentenza. Konsegwentement it-talba ta' l-appellant biex is-sentenza appellata tigi dikjarata nulla hi michuda.

Fil-kawża ***Il-Pulizija vs Joseph Zahra*** *deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar il-5 t'Awissu 2003 ġie deċiż illi:*
L-ewwel aggravju ta' l-appellant hu, bazikament, fis-sens li huwa ma setax jinstab hati skond l-imputazzjonijiet kif dedotti peress li dawn l-imputazzjonijiet kienu nieqsa mid- dettalji mehtiega dwar il-post, il-hin u c-cirkostanzi li fihom sehhew l-allegati reati. ***Dan l-aggravju hu wiehed fieragh.*** *Huwa veru li l-imputazzjonijiet ma kienux redatti bl-aktar mod felici u li r-referenza ghall-"post", "hin" u "cirkostanzi" f'kull imputazzjoni ma hi xejn cara. Pero`, kif din il-Qorti kellha l-okkazzjoni li tosserva diversi drabi,* ***in-nuqqas ta' xi rekwizit imsemmi fis-subartikolu (2) tal-Artikolu 360 ma jwassalx ghan-nullita` tac-citazzjoni (jew tal-imputazzjoni jew imputazzjonijiet) u anqas ma***

jwassal necessarjament ghall-liberazzjoni ta' dak li jkun. *Jekk, minhabba l-mod kif inhuma redatti l-imputazzjonijiet, l-imputat ma jkunx jista' jiddefendi ruhhu adegwatament huwa jista' jgib dan l- ilment a konjizzjoni tal-qorti biex din tiehu l-mizuri necessarji. Jista' wkoll, wara li jkun sema' l-provi tal-prosekuzzjoni, jitlob differiment jew posponiment biex ikun f'posizzjoni li jaghmel id-difiza tieghu, minflok ma jghaddi ghad-difiza minnufih wara l-kaz tal-prosekuzzjoni, kif suppost li jsir f'kull kawza (ara, in partikolari, l-Artikoli 374, 375 u 377(1) tal-Kodici Kriminali). S'intendi, tali differiment jew posponiment ghandu jinghata b'cirkospezzjoni kbira u biss f'kazijiet fejn ikun hemm xi nuqqas fil-mod kif il- prosekuzzjoni tkun ressqet l-imputazzjonijiet jew ikkonduciet il-kaz taghha, liema nuqqas ikun verament jista' jippregudika lill-imputat, ghax altrimenti facilmment jigri li l-kawza sommarja ma tibqa' sommarja xejn. Huwa proprju ghalhekk li l-Artikolu 360(2) jghid li c-citazzjoni ghandha jkollha certi dettalji, u cioe` sabiex l-imputat jigi preparat f'ewwel jum tas-smigh bid-difiza u bil-provi tieghu in difeza, u l-kawza tkun tista' tinqata' f'dik l-ewwel gurnata tas-smigh. Issa, fil-kaz in dizamina ma ghandniex kawza sommarja, izda kumpilazzjoni. Fi kliem iehor il- provi ingabru fuq numru ta' granet, u mill-provi mismugha wiehed seta' facilment jifhem il- "post", il-"hin" u c- "cirkostanza" ta' kull imputazzjoni. Meta, ghalhekk, lappellant Zahra gie biex jaghmel id-difiza tieghu huwa kien jaf ezattament b'liema fatti kien qed jigi imputat, u liema kienu r-reati li kienu qed jigu ipotizzati fil-konfront tieghu (u dan, naturalment, aktar u aktar wara n-nota ta' rinviju ghall-gudizzju tal-Avukat Generali). Ghalhekk dana l-aggravju ta' l-appellant qed jigi respint.*

*37.Fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Francis Portelli** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-3 ta' Marzu 1992, **ġie deċiż li n-nuqqas tal-partikolaritajiet imsemmija fl-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali ma kienetx iġġib in-nullita taċ-ċitazzjoni; għalkemm id-difett tagħhom jista' jġib in-nullita' fil-każ li jirrendi l-imputazzjoni inċerta.** Iċ-ċitazzjoni pero xorta kienet tirrikjedi li jkun fiha fatti tal-akkuża li tiġbor fiha r-reat jew reati ipotizzati u li eventwalment ikunu jridu jiġu moqrija fil-Qorti mill-Prosekuzzjoni ai termini tal-artikolu 374 u 375 tal-Kodiċi Kriminali skont il-każ. Iċ-ċitazzjoni għalhekk xorta waħda ried ikollha fiha l-fatti li juru ċar ir-reat li bih persuna tkun qed tiġi mixlija u dan għandu jsir mingħajr il-ħtieġa ta' tiġbid ta' kliem jew immaġinazzjoni u b'tali mod li l-imputat ikun jaf dwar liema reat jew reati jkun qed jiġi mixli bihom u għal liema reat għandu jwieġeb.*

*38.Fil-kawża **Il-Pulizija vs Joseph Zammit** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-13 ta' Jannar 2016, ġie deċiż li għalkemm ma kienx hemm dubju li "għall-ħabta tal-11.00" mhuxwiex l-istess bħal "għall-ħabta ta 14.00", l**-anqas ma kien hemm dubju li l-appellant kien jaf sew għall-liema inċident il-każ kien qiegħed jirreferi.** Apparti minn hekk fil-kawża **Il-Pulizija vs. Alfred Grixti** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-26 ta' Marzu 2018 differenza fil-komparixxi bejn l-isem Mary u Maria kienet ritenuta bħala li ma taffettwax l-imputazzjoni u l-aggravju relattiv ġie miċħud.*

39.Minkejja l-iżviluppi li saru fil-kompetenza tal-Qorti tal-Maġistrati, u fil-kamp tad-drittijiet tal-bniedem, il-Liġi Maltija xorta baqgħet imfassla fuq il-prinċipji li Prosekuzzjoni għandha l-obbligu li tinvestiga u tixli lil persuni suspettati li jkunu wettqu

reati kriminali li jkunu jaqgħu taħt il-kompetenza oriġinali tal-Qorti tal-Maġistrati jew bl-arrest jew bil-mezz taċ-ċitazzjoni skont il-każ. Il-Liġi regolanti ċ-ċitazzjoni u l-konsegwenti proċedura applikabbli baqgħet sostanzjalment l-istess minkejja d-differenza fil-kompetenza aktar il-fuq imsemmija.

40. Ladarba l-Prosekuzzjoni tixli, hija għandha r-responsabbilta' li tara li dak li tixli bih ikun korrett. Jekk iċ-ċitazzjoni jkun fiha ineżattezzi jew żbalji, dawn fihom infushom ma jġibux in-nullita taċ-ċitazzjoni jew tas-sentenza. Iżda l-Uffiċjal Prosekutur għandu dmir li jara li jekk ikun hemm tali żbalji jew ineżattezzi, dawn għandhom jiġu korretti. *Dan huwa possibbli u l-ġurisprudenza relattivament reċenti issaħħaħ dan. Fil-fatt fil-kawża fl-ismijiet* ***Il-Pulizija vs. Glen Debattista*** *tat-23 ta' Diċembru 2003 din il-Qorti diversament presjeduta saħqet hekk : -*

L-appellant ghandu bazikament tlett aggravji, li ser jigu kkunsidrati seriatim. L-ewwel aggravju hu fis-sens li "l- akkuza" kienet nulla, u dan peress li fic-citazzjoni ma kienx hemm indikazzjoni "tal-fatti" kif preskritt fl-Artikolu 360(2) tal-Kodici Kriminali. Dan l-aggravju hu infondat u jirrazenta l-fieragh. Kif spiss gie ritenut minn din il-Qorti – u kif inhi, del resto, prassi inveterata – ir-rekwizit ta' "il-fatti ta' l-akkuza", imsemmija fis-subartikolu (2) tal-Artikolu 360, ikun sodisfatt jekk il-prosekuzzjoni tuza il-kliem testwali tad-disposizzjoni tal-ligi li tohloq ir-reat li jkun qed jigi ipotizzat bl-imputazzjoni. Huwa veru li l-prosekuzzjoni setghet, ghal aktar kjarezza, tghid fl-imputazzjoni li l-att awtentiku u pubbliku in dizamina kien licenzja ta' vettura (il-kelma "licenzja" tissemma biss fit-tieni imputazzjoni); pero` tali karenza ma ggibx in-"nullita`" tal-

akkuza – sia jekk ta' l-akkuza (jew, ahjar, imputazzjoni) per se u sia jekk tac-citazzjoni. Kif ukoll gie ritenut diversi drabi, minkejja l-emenda introdotta bl-Ordinanza IX ta' l-1911, ic- citazzjoni ***baqghet xorta wahda semplici "avviso a comparire" u mhux il-bazi ta' l-imputazzjoni; l-imputazzjoni tigi formalment maghmula fl-istadju kontemplat fis-subparagrafu (i) tal-paragrafu (i) tal-Artikolu 374 tal-Kodici Kriminali, rez applikabbli ghal proceduri ex officio bil- paragrafu (c) tal-Artikolu 375 (u fil-kaz tal-Qorti Istruttorja, meta r-rapport jigi konfermat bil-gurament fl-istadju kontemplat fl-Artikolu 390(1)). L-iskop tas-subartikolu (2) tal-Artikolu 360 hu sabiex l-imputat ikun mill-bidu nett f'posizzjoni li jkun jista jiddefendi ruhhu adegwatament, b'mod ukoll li f'kawzi sommarji huwa jressaq il-kaz u l- provi tieghu fl-istess gurnata li jitressaq quddiem il-qorti u s-sentenza tinghata wkoll f'dik il-gurnata (Art. 377(1)).*** *Ghalhekk, jekk "il-fatti ta' l-akkuza" ikunu gew redatti b'tali mod li l-imputat ma jkunx jaf b'xhiex qed jigi verament akkuzat, sia ghal dawk li huma fatti u sia ghal dik li hija ligi, huwa jista' jew igib din il-lanjanza a konjizzjoni tal-qorti sabiex il-qorti tordna lill-prosekuzzjoni tkun aktar cara jew, wara li l-prosekuzzjoni tkun ghalqet il-kaz taghha – u allura l-imputat ikun certament jaf x'inhuma l-fatti li jkunu qed jigu imputati – jitlob differiment biex ikun jista' jipprepara d-difiza tieghu. Mid-diversi verbali registrati quddiem il-Qorti Inferjuri imkien ma hemm l-icken indikazzjoni li l-appellant, allura imputat, ma kienx jaf, jew ma setax ikun jaf wara d-deposizzjoni tax-xhieda principali WPS Marisa Bartolo u l-Ispettur Stephen Mallia, x'kienu l- fatti li kienu qed jigu imputati fil-konfront tieghu. Ghalhekk ukoll b'ebda mod ma jista' jinghad li l-appellant gie pregudikat fid-difiza tieghu. Fl-ahharnett il-Qorti tosserva li*

l-posizzjoni hija differenti meta si tratta tal-forma aktar solenni tal-Att ta' Akkuza fil-Qorti Kriminali – hawn il- legislatur kjarament jiddistingwi bejn "il-fatt li jikkostitwixxi r-reat" u "r-reat kif migjub jew imfisser fil-ligi" – paragrafi (c) u (d) tal-Artikolu 589. Pero` anke hawn tista' issir korrezzjoni skond ma jipprovdi l-Artikolu 597 tal-Kodici Kriminali, salv ghas-sitwazzjoni prevista fil-proviso tas-subartikolu (5) tal-Artikolu 449. Konsegwentement dan l-aggravju qed jigi respint.

41.Din il-Qorti taqbel mal-posizzjoni adottata mill-Imħallef Harding fis-sentenzi tiegħu fejn saħaq li l-ġurisprudenza regolanti ċ-ċitazzjoni, bażata kif inhi fuq il-ius receptum, tisħaq fuq il-fatt li fejn ikun hemm diskrepanza bejn dak imniżżel fiċ-ċitazzjoni għal dak li jirriżulta fil-kwerela u quddiem il-Qorti, huwa dak li jirriżulta quddiem il-Qorti li jipprevali u mhux dak li jkun miktub fiċ-ċitazzjoni, sakemm ma jkunx hemm diskrepanzi kbar tali li l-akkuża ma tkunx sostenibbli. Dak li l-imputat fi proċediment quddiem il-Qorti tal-Maġistrati[15] għandu dritt għalih huwa li, meta jirriżulta li hemm diskrepanza bejn dak li hemm fiċ-ċitazzjoni u dak li jirriżulta mill-provi, jingħata l-opportunita li jiddefendi ruħu dwarha, u dan sakemm dik id-diskrepanza, ossija variance ma tkunx tirrendi l-imputazzjoni tant inċerta li allura tkun nulla minnha nnifisha.'

Din il-Qorti taqbel mal-insenjament tas-sentenzi indikati *supra*, u dan stante li ghalkemm tirrizulta diskrepanza bejn ic-citazzjoni u dak li jirrizulta mill-provi, partikolarment fir-rigward tad-data tar-reat, huwa dak li jirriżulta quddiem il-

[15] skont l-artikolu 374(i)(i) kif ukoll reż applikabbli għal proċedimenti ex officio bl-artikolu 375(c) jew bl-artikolu 390(1) tal-Kodiċi Kriminali fil-proċedimenti istruttorji

Qorti li jipprevali u mhux dak li jkun miktub fiċ-ċitazzjoni, *stante* li c-citazzjoni hi biss *avviso a comparire* u mhux il-bazi ta' l-imputazzjoni. L-inezattezzi fic-citazzjoni ma jgibux n-nullita' taghha, aktar u aktar meta l-appellant jkun jaf sew għall-liema inċident qieghed jigi akkuzat. Hu m'oggezzjonax ghal kopja awtentika tal-kuntratt ta' xiri tal-garaxx li gie pprezentat quddiem l-Ewwel Qorti mill-parti leza u l-appellant kien jaf dwar liema garaxx kienet il-kawza. Dan il-kuntratt jghid illi l-garaxx hu tal-appellant u tal-parti leza konguntivament. Din tal-ahhar sahansitra xehdet quddiem l-Ewwel Qorti nhar is-7 ta' Marzu, 2022 fejn qalet li sa dakinhar kienet ghadha bla cwievet tal-istess garaxx. L-appellant ma taghax il-verzjoni tieghu lill-pulizija u dan stante li cemplet l-avukat tieghu u kienet infurmat lill-pulizija li kien hemm ghaddejin proceduri civili dwar dan il-kaz. Ghalhekk m'hemmx dubbju ghall-liema inċident il-kaz kien qiegħed jirreferi u dan minkejja l-varjanza ezistenti. Madankollu, din il-Qorti hi tal-fhema illi tali varjanza hi semplici u **ma <u>tirrendix</u>** <u>l-azzjoni ncerta, jew kontradittorja dwar jekk ir-reat sehhx jew jekk kienx l-appellant li wettaq ir-reat mill-lok jew ċirkostanzi msemmija fil-provi.</u>

Ghal dawn il-motivi, din il-Qorti qeghda tichad l-aggravji tal-appellant u tikkonferma s-sentenza tal-Ewwel Qorti fl-intier taghha.

(ft) Consuelo-Pilar Scerri Herrera
Imhallef

Vera kopja

Nadia Ciappara
Deputat Registratur